

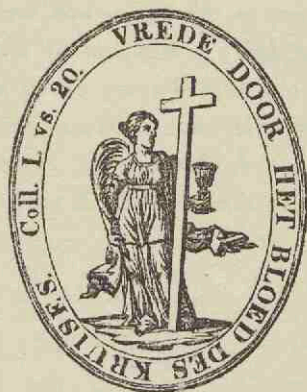
Niet in tel.

<https://hdl.handle.net/1874/354282>

zee.

7

NIET IN TEL.

TE ROTTERDAM, BIJ

M. WIJT & ZONEN,

Drukkers van het Nederlandsche Zendinggenootschap.

1860.

N°. 89.

VOORBERIGT.

Gecommitteerden van het Nederlandsche Zendinggenootschap tot het opstellen, verzamelen en uitgeven van kleine Stukjes ter bevordering van Evangelische kennis en godzaligheid, ook bij mingeoefenden; namelijk: —

H. E. VINKE, Th. Dr. en Hoogleraar,
N. BEETS, Th. Dr. en Predikant te Utrecht,
J. MOLL, *Jacobz.*, Predikant te 's Gravenhage,
J. F. BLAAUW, Predikant te Amsterdam,
R. ADRIANI en J. J. VAN OOSTERZEE, Th. Dr.,

Predikanten te Rotterdam, overeenkomstig hun
ambt en hunne bediening, dat oogmerk gaarne
willende bevorderen, en in uitzigt op des Heeren
medewerkenden zegen, bieden het nevensgaande
Stukje hunnen landgenooten aan; erkennende
intusschen geene uitgave voor echt, dan welke
door een hunner of door de drukkers dezes
onderteekend is.

M. W. J. L. J. J. J.

NIET IN TEL.

Onlangs buiten de stad langs een openen weg gaande, ving ik onwillekeurig eenige woorden op van een gesprek, dat my op mijne verdere wandeling voor langen tijd stof tot ernstig nadenken gaf.

„Weet gy wat het is?” riep een man, die aan de linkerzijde van den weg bezig was een stuk aardappelland om te spitten, en hy scheen zich daarby tot iemand te richten, die aan mijne rechterhand takkebossen opmaakte; „Weet gy wat het is?” riep hy, een oogenblik het werk stakende en op zijne spade rustende: „Een arm mensch is niet in tel!”

„Daar hebt gy het!” antwoordde de man van de takkebossen, „en dat is wat ik altijd zeg.”

» Niet in tel!" herhaalde die van het aardappelland. » Niet in tel," zeide hy ten derden male. » Het zou wel ongelukkig wezen," voegde hy er by, » indien het er voor hem in de andere wereld ook zoo uitzag."

» Daar behoeft gy in 't geheel niet bang voor te wezen," hervatte die van de takkebossen zijn hakmes nederleggende, en op den toon der volmaaktste gerustheid: » daar zal het net andersom zijn."

Deze laatste woorden en de toon van gerustheid, waarop zy waren uitgesproken, maakten op dat oogenblik een diepen indruk op mijn gemoed.

» Dierbaar Evangelie!" sprak ik by my zelve, » dat alle treurigen vertroost en den armen verkondigd zijt! Welk een licht spreidt gy uit op donkere wegen! welk een staf reikt gy toe op de oneffene! Met u vertroost zich LAZARUS aan de poort van den rijken mensch; met u de daglooner rijk aan kroost, arm aan werk, en misschien beknibbeld in zijn loon! Wie weet welk een treurig verhaal van be-toonde minachting of ondervondene verstoo-

ting, welke nieuwe ervaring van de oude hardvochtigheid by deze arme lieden aanleiding gegeven heeft tot dat mistroostig »niet in tel!” Welk rechtmatig beklag ook ditmaal niet verhoord, welke billijke aanspraak ook ditmaal niet in aanmerking genomen, welk hartverscheurend beroep op medelijden of geduld ook nu met wreede onverschilligheid is beantwoord, om deze lippen voor den hondersten maal tot de sombere slotsom te brengen: »Niet in tel!”.... Maar ook om deze oogen hooger te doen opzien en uitzien naar die andere wareld, waar het »net andersom” wezen zal!

»Welk een oogenblik, welk een verandering, welk een nieuw leven, welk een gewaarwording voor deze arme sukkels, als de laatste hoon verslonden, de laatste ontbering doorgegaan zal zijn, en zy uit hunne schamele woningen, en van dat harde stroobed, waar mogelijk niemand naar hen omziet, worden overgebracht in het ruime huis des Vaders, in den helderlichten hemel, waar niet dan vriendelijke aangezichten op hen nederzien, en waar geen

genietingen zijn, waarin ook zy niet zullen deelen!". . . .

Doch de menschen en ook de armen ken-
nende was het my toch waarlijk niet ver-
gund my onvoorwaardelijk in deze aangename
voorstellingen te blijven verdiepen. Of zouden
er onder degenen die in deze wereld niet in
tel waren, niet ook dezulken zijn, over wie
het, schoon ook zy het net andersom in
den mond gevoerd hadden, in de andere
wereld met dit net andersom op niet dan
eene treurige teleurstelling nederkomen zal?
» God beware u, arme slovers, wier stem ik
zoo even gehoord heb! God beware u voor
deze teleurstelling, en my om ze u toe te
denken! Niets denk ik liever dan dat gy,
en op goede gronden, zeker zijt van uw
zaak. Maar onder uw gelijken zijn er veel,
die zich vleien rijk en geëerd te zullen
wezen in den hemel, om geen andere reden
dan omdat zy op aarde tot de armen en ver-
getenen hebben behoord. Ja, dit zelfbedrog
is maar al te algemeen, en heeft diepe wor-
telen. Want zonderling zijn over de recht-

vaardigheid Gods de heimelijke harts-gedachten van zijne menschenkinderen. Zy is, naar het hun toeschijnt, vergoeding schuldig voor het lijden van den tegenwoordigen tijd, als of het eene Onrechtvaardigheid geweest ware dit lijden op te leggen."

In de andere wereld, het tegendeel der tegenwoordige! Niet andersom. De armen in tel; de rijken niet in tel. De armen aan de rechterhand des rechtvaardigen Rechters, de rijken aan zijne linker; tot de armen: »Komt; gy gezegenden mijns Vaders!» tot de rijken: »Gaaf weg van my, gy vervloekten!»... Ach indien de een of andere schamele en verachte, in de donkere hut, waarin hy de dagen zijner ellende had doorgeleefd, op den harden stroozak waarop hy van deze dagen het einde komen zag, zich niet dan met de voorstelling van zulk eene andere wereld getroost had; indien hy zich by voorraad te goed had gedaan op de vernedering dier rijken, die hy levenslang benijd, dier aanzienlijken die hy altijd ontzien maar altijd gehaat had, en op zijne eindelijke verhooging

uit een toestand welken hy niet dan morrende had doorgestaan: wie kan zich een oogenblik voorstellen dat een zoodanige zijne oogen sluitende in den dood, door de Engelen Gods opgenomen en in den schoot ABRAHAMS gedragen worden zoude?

Helaas! wy sidderen het lot van dien ongelukkigen in te denken! Maar ook over dien beklagenswaardigen zijn wy geenszins gerust die gedurende zijnen gantschen levensdag voor de ontberingen en verdrietelikheden der armoede geen anderen troost gehad heeft dan deze » dat het beter is in deze wereld af te lijden wat is opgelegd, dan het nog te goed te hebben in de andere”, terwijl het hem nooit ernst geweest is zich te bekommeren over den weg langs welken men van een eeuwig geluk zeker worden kan.

Neen, neen! het geluk des hemels en de smarten der eeuwige rampzaligheid worden door God niet uitgedeeld naar mate zijne menschenkinderen hier op aarde al of niet in tel geweest zijn, maar naar een anderen regel. Niet of de mensch, die voor zijn ge-

richt verschijnen moet, by den mensch, maar of Hy, Hyzelf by dien mensch in tel geweest is: zie daar waar het op aankomt. Van den Rijken Mensch in de gelijkenis heeft de Heer ons geen ander kwaad gezegd dan »dat hy alle dagen vrolijk en prachtig leefde.” Zoo min als die farizeër in eene andere gelijkenis, was hy een roover, een onrechtvaardige, een overspeler; maar nog veel minder dan by dien farizeër was God by hem in tel; en hy gevoelde volstrekt niet als de tollenaar dat hy voor God een zondaar was en, zonder zijne genade, zou omkomen! — »Hy leefde alle dagen vrolijk en prachtig”; dit was zijn leven; hy had niet anders te doen; dit bezat zijn hart en zijne gedachten. Aan God dacht hy niet of weinig; gewis niet gaarne; zeker niet met ootmoed of liefde; maar wel nu en dan met schrik en angst, als aan dengene die het in zijne hand had, in een oogenblik aan zijn vrolijk en prachtig leven een einde te maken. Voor het overige was God by hem in geen tel. Hy bezat zijn woord; hy had MOZES

en de Profeeten; dezen, dit wist hy, leerden hem dat hy zich had te bekeeren; maar hy liet zich niet gezeggen; hy bleef die hy was. Alle dagen goede sier! alle dagen nieuw voedsel voor ijdelheid en hoogmoed! Daarom; en niet omdat hy op aarde als man van aanzien en vermogen zoo zeer in tel was geweest, door zijne tafelvrienden op de handen gedragen, door de purper- en lijnwaadverkoopers en alle leveranciers van hetgeen tot zijn vrolijk en prachtig leven noodig was, in hoog eere gehouden was, en er door deze lieden »veel aan hem gemist werd» by zijn dood; daarom was het voor dezen armen Rijke zoo geheel anders, ja net andersom als hy zijn oogen opende in de andere wereld! God was levenslang by hem niet in tel geweest; daarom was zijn deel by de van God verlatenen.... Maar evenzeer zou dit het deel van den armen LAZARUS geweest zijn, indien ook by hem God niet in tel ware geweest, indien ook hy, van den eenen dag op den anderen, maar aan niets anders gedacht had dan aan

den hem onthoudenen rijkdom des rijken, en aan de brokken welke van diens tafel vielen, — indien het goede der wareld, dat hy niet had, en het kwade, dat zijn deel was, hem zoo zeer vervuld hadden, dat tus-schen klagen en benijden geen plaats geweest was in zijn hart voor boetvaardigheid en godsvertrouwen!

O voorstelling, afschuwelijker, hartver-scheurender dan eenige andere! Een LAZA-RUS in de plaats der eeuwige rampzaligheid! Een arme mensch, een bedelaar, in lompen gekleed, met zweeren overdekt, levende alle dagen smartelijk en ellendig! Hy gestorven; hy begraven; hy zijne oogen opheffende in de hel, zijnde in de pijn! Van verre ziet hy de rijken in God, tot welker getal, in-dien hy het gewild had, niets hem had kunnen beletten te behooren; van verre ziet hy de rijken in God in den schoot ABRAHAMS; maar van den disch, die hier is aangericht, vallen voor hem geene kruimkens, en van de smar-ten die hy in de vlammen lijdt is geen ver-zachting by de tong der honden; te vergeefs

gejammerd, te vergeefs geklaagd, te vergeefs vader ABRAHAMS ontferming ingeroepen! hier is geen redding, geen verzachting, geen hoop; het leven in armoede, versmaadheid, krankheid, is niet weggenomen dan om plaats te maken voor een grooter, voor een eeuwig leed! Op aarde zegt iemand: »hy is uit zijn lijden!» maar hy zelf verzucht ter plaatse der rampzaligheid: »och! dat het nog maar dat lijden ware!....» O! dat dan toch allen die nog maar in dit lijden zijn, die in dit hun leven het kwade ontfangen, die met armoede en gebrek, met krankheid en versmaadheid worstelen, die niet gevoed worden dan van de kruimkens die van de tafels der rijken vallen; dat zy (indien er ook nog heden ten dage zulke ongelukkigen zijn) die, by de menschen in geen tel, hun vrienden by de dieren zoeken moeten, zich toch niet voor één oogenblik met deze ellende zelve troosten, alsof zy eenigzins voor hen de waarborg kon in zich bevatten van een toekomstig geluk! maar dat zy zich behoeden voor een toekomstig ongeluk, dat grooter, on-

eindig grooter, en hun deel zal zijn, indien zy den eenigen weg niet inslaan welke alleen tot het eeuwig heil leiden kan. Niet die lijdt kan zalig worden, maar die zalig wordt kan lijden. En om zalig te worden zijn geloof en bekeering onmisbaar. Geloof in dien God, die 's menschen zaligheid wil; die ze zoo ernstig wil dat hy ook het leed, dat hy hem in dezen jammerdale toeschikt, uit geene andere oorzaak wil, dan opdat hy naar die uitkomst en naar die vertroosting zoude vragen, welke in de zekerheid zijner zaligheid gelegen is; die ze zoo ernstig wil dat Hy zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft Hem aan het grievendst lijden en den schrikkelijksten dood overgegeven, opdat ook de zondigste mensch niet aan zijne zaligheid zou behoeven te vertwijfelen. Bekeering tot dien God; boetvaardigheid voor hem; waardoor het beschuldigen van de menschen plaats maakt voor een beschuldigen van zichzelf, en het klagen over het leed verstomt voor het klagen over de zonde. Door deze boetvaardigheid wordt niet de wegneming van het

leed, maar de verzoening der schuld gezocht; niet de verbetering van het moeilijke lot; maar de verandering van het arglistig hart. — Arme, verachte, verdrukte, kranke, die dit leest! — is het by u tot dit Geloof en deze Bekeering gekomen? Indien ja, zoo zijt gy, ondanks al uw lijden, niet, indien neen, zoo zijt gy dubbel te beklagen.

Verder ging mijn eenzame wandeling en nog altijd bleef ik nadenken over de bedriegelijke stelling: »In deze wereld niet in tel; in de andere wereld net andersom!» Ook uit een ander oogpunt beschouwd, heb ik haar valsch bevonden. Immers hy, die in die andere wereld in tel zal zijn, is het in deze wereld ook geweest, namelijk by Dienzelfden, die alle degenen by wie Hy in tel is bemint als den appel zijner oogen.

Zekerlijk by de menschen was de man niet in tel, welke vol zweren lag aan de poort des Rijken, wachtende op het over-

schot van zijnen welvoorzienen disch, en die geene andere vrienden had dan de honden die zijne wonden lekten. Maar was hy het niet by God? Was hy het niet by dien God, »nevens wien hy niemand had in den hemel, nevens wien hem ook niets lustte op de aarde, en die by 't bezwijken van zijn vleesch en hart de rotssteen zijns barten en zijn eeuwig deel" was? Gewis, die God zag, kende, onderscheidde dezen bedelaar; hield hem in 't oog; telde zijne kruimkens, zijne zweren, zijn tranen, zoo wel als de hairen zijns hoofds, waarvan geen enkel zonder zijn wil ter aarde vallen kon. Niet voor het eerst trok hy zich zijner aan, toen hy hem »opnam in heerlijkheid," en door zijne engelen liet dragen in den schoot ABRAHAMS. Hy had hem ook wel van dag tot dag getroost, verkwikt, ondersteund, kracht naar kruis gegeven, »door zijn raad geleid," en hem onder het lijden en door het lijden gezegend. Het kwade, o ja! het kwade volgens het spraakgebruik dezer wereld, had hy hem toebedeeld in dit leven, maar geens-

zins omdat hy by hem in geen tel was; veeleer omdat hy hem onder de zonen en niet onder de bastaarden telde, onder de zonen, die hy uit liefde kastijdt (1), en door lijden voor het genot van eene heerlijkheid opvoedt, by welker uitnemendheid het zwaarste lijden dezes tegenwoordigen tijds niet in aanmerking komen kan.

Met dat al is het niet onmogelijk, dat ook LAZARUS wel eens oogenblikken van mistroostigheid, van moedeloosheid, van kleingeloovigheid gehad heeft; niet onmogelijk dat hem, aan de poort des rijken nederliggende, wel eens gedachten door de ziel gegaan zijn, die eenen AZAF hadden doen belijden: * My aangaande, mijne voeten waren byna uitgeweken; mijne treden waren byna uitgeschoten; want ik was afgunstig van de dwazen, ziende der goddeloozen vrede. Want er zijn geene banden tot hunnen dood toe, en hunne kracht is frisch. Zy zijn niet in de moeite als andere menschen, en worden met andere menschen niet

(1) Hebr. XII.

geplaagd. Daarom omringt hen de hoovaardy als een keten, het geweld bedekt hen als een gewaad; hunne oogen puilen uit van vet, zy gaan de inbeeldingen des harten te boven (1). Zy mergelen de lieden uit, en spreken booslyk van verdrukking. Zy spreken uit de hoogte. Zy zetten hunnen mond tegen den hemel (2) en hunne tong wandelt op de aarde. (3) Daarom keert zich zijn volk hiertoe, als hun wateren eens vollen bekers worden uitgedrukt; dat zy zeggen: Hoe zou het God weten, en zou er wetenschap zijn by den Allerhoogsten? Immers heb ik te vergeefs mijn hart gezuiverd en mijne handen in onschuld gewasschen, dewyl ik den gantschen dag geplaagd ben, en mijne straffing is er alle morgens." Ja dit mag ook LAZARUS wel eens, als AZAF, gedacht hebben! Maar gewis zal hy dan toch ook, als diezelfde AZAF, den verstoorde vrede zijns harten wederom terug gevonden

(1) De inbeeldingen huns harten zijn een overstromende vloed.

(2) d. i. Zy spreken als of zy Goden waren.

(3) En hunne tong verwoest op aarde.

den hebben by de overtuiging: »Indien ik zou zeggen: ik zal alzoo spreken; ziet, zoo zou ik trouweloos zijn aan het geslacht uwer kinderen;» en ook voor hem zal by al wat er in de wegen Gods raadselachtig overbleef, de slotsom aller overwegingen altijd wel weder geweest zijn: »My aangaande het is my goed naby God te wezen; ik zet mijn betrouwen op den Heere HEERE, om alle uwe werken te vertellen (1).» Waar dit de slotsom is, daar houdt alle beklag op; daar wordt, door het gelukkig bewustzijn van by God in tel te wezen, elke gewaarwording van smart verdrongen. Gelukkige AZAF! Gelukkige LAZARUS! — Gelukkig elke arme, hoe ellendig ook, van wien zulk eene stemming kan worden verwacht!

Gewis! de godvruchtige is altijd in tel; indien niet by de menschen, des te meer by God; maar indien er behalve dit in tel zijn, hetwelk, ook te midden van de grootste ontberingen en de grievenste smarten, de zaligste genoegens in zich sluit, indien er

(1) Op te tellen. Ps. LXXIII.

behalve dit in tel zijn, nog sprake zijn kon van eene byzondere inlating Gods met sommige zijner menschenkinderen boven de anderen, dan zou men geneigd wezen te zeggen dat juist zy er de voorwerpen van zijn, wier levenslot by eene oppervlakkige beschouwing aanleiding geeft tot de klachte: Niet in tel!

Met welk eene ontferming, met welk een deernis wordt in het Woord Gods van de armen en geringen gesproken; met welk een innig medegevoel het eigenaardig leed van hun toestand geschiedt; met name ook dat pijnlijke van het »niet in tel zijn" om geen andere reden dan om het gemis van aardsche goederen. »Al de broederen des armen haten hem, hoe veel te meer gaan zijne vrienden verre van hem." (Spr. XIX: 7)
 »De arme spreekt smeedingen, maar de rijke audwoordt harde dingen." (Spr. XVIII: 27.)

Niet alleen zien wy onder de Oude Be-deeling, voor het recht, de tegemoetkoming, de hulp en onderstand der armen met wijze en milde wetten gezorgd; niet slechts is,

onder de Nieuwe Bedeeling de armenzorge een der eerste dingen geweest aan welke de Heilige Geest de pasgeborene Gemeente in CHRISTUS op de nadrukkelijkste wijze deed indachtig zijn — maar de gantsche Heilige Schrift vloeit over van de schrikkelijkste bedreigingen tegen de verdrukkers, en van de overvloedigste beloften voor de weldoeners en beschermers der behoeftigen. »Die zijn oor stopt voor het geschrei der armen, die zal ook roepen, en niet verhoord worden” (Spr. XXI: 13). »Die den armen verdrukt, om het zijne te vermeederen — komt zekerlijk tot gebrek”. (Spr. XXII: 16). »Hoort dit, gy die den nooddruftigen opslokt, en dat om te vernielen de ellendigen des lands! De Heer heeft gezworen by JAKOBS heerlijkheid: Zoo ik al hunne werken in eeuwigheid zal vergeten!” (Amos VIII: 4—7.) »Welaan nu, gy rijken! weent en huilt over uwe ellendigheden, die over u komen — gy hebt schatten vergaderd in de laatste dagen — Ziet, de loon der werklieden die uwe landen gemaaid hebben, welke van u verkort is,

roept; en het geschrei dergenen die geoogst hebben is gekomen tot in de ooren van den Heere Zebaoth!" (Jak. v: 1-4). » Die den armen verdrukt smaadt deszelfs Maker, maar die zich des nooddrufftigen ontfermt eert Hem." (Spr. xiv: 31.) » Die zich den armen ontfermt, leent den Heere, en hy zal hem zijne weldaad vergelden." (Spr. xix: 17.) » Die den armen geeft, zal geen gebrek hebben; maar die zijne oogen verbergt (voor de ellende) zal veel vervloekt worden (1). (Spr. xxviii: 27.) » Welgelukzalig is hy die zich verstandiglijk gedraagt jegens een ellendigen; de Heer zal hem bevrijden ten dage des kwaads; de Heer zal hem bewaren, en zal hem by het leven behouden; hy zal op aarde gelukzalig gemaakt worden." (Psalm xli: 1, 2.)

Door de geheele Schrift heen hooren wy den Allerhoogsten spreken en geprezen worden, als de toevlucht, het hoog vertrek, de sterkte der verdrukten; » die het geroep der ellendigen niet vergeet" (Ps. ix); » die

(1) Laadt grooten vloek op zich.

de moeite en het verdriet aanschouwt opdat men het in zijne hand geve," die »den wees en verdrukten recht doet" (Ps. x) en op wie de weduwe vertrouwen mag (Jer. XLIX); ja als een »Vader der weezen en een Rechter der weduwen, God, in de woonstede Zijner heiligheid (Ps. LXVIII: 6)." — Als de hoogste eer van den Koning der Koningen wordt van hem voorzien, »dat Hy den nooddriftigen zal redden, die daar roept, mitsgaders den ellendigen en die geen' helper heeft; dat Hy de armen en nooddriftigen verschoonen, en de zielen der nooddriftigen verlossen zal; dat Hy hunne zielen van list en geweld zal bevrijden, en dat hun bloed dierbaar zal zijn in Zijne oogen (Ps. LXXII: 12-14)." — »Den armen wordt het Evangelie verkondigd!" Dit behoorde tot de alles afdoende, tot de eervolle kentekenen van Hem »die komen zoude" en gekomen is, de Gezalfde Gods, de Behouder van zondaren. En hoe uitnemend heeft Deze, boven alle rijken en aanzienlijken, boven alle vorsten en wereldgrooten, de armen en geringen en die in geen tel waren ge-

eerd, door op deze wereld plaats te nemen in hunnen kring, te deelen in hunne ontberingen, en uit hen te kiezen de eersten Zijner belijders en de uitnemendsten Zijner werktuigen. By niemand bekende herders vernamen het eerst, en uit Engelenmond, Zijne komst in de wereld; geringe visschers en tollenaars, by niemand in tel, waren Zijne eerste getuigen en verkondigers der blijde boodschap; en de kenschets Zijner eerste gemeente was overal »niet vele machtigen, niet vele edelen,» want God had »het onedele der wereld en het verachte uitverkoren.» (1 Kor. 1: 26-28). — Gewis, indien in het Koninkrijk Gods van een bevoorrechten stand spraak kan zijn, de arme stand, de stand der geringen, is die bevoorrechte. Van de aanwending ook van dit zijn voorrecht zal hy rekenschap moeten geven. God ziet, God telt, God zoekt de armen. Hy zoekt ze door hunne armoede zelf; en indien zy tot hun eeuwig heil en levenslange vertroosting niet door Hem gevonden worden, het is doordien zy Hem moedwillig ontvluchten.

A 2428715

Ik wenschte wel van God dat zoowel allen die verkeerdelijk meenen niet in tel te zijn, als zy die zich met een valsche hoop op het net andersom der toekomende wareld troosten, door de lezing van dit blaadtjen tot andere gedachten komen konden.

